

מדת בדת

לע"נ הגאון ר' אברהם נח בן רבי אפרים זאב גרבוז זצוק"ל הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 236 פרשת שלח תשפ"ד

בבא בתרא ה-יא

דף ה רבינא הקיף את שדותיו של רוניא בגדר מד' ורוחותיו וביקש ממנו שישתתף עמו במה שגדר ולא רצה, אמר רבינא תן לפחות כדמי קנים בזול ולא הסכים, אמר רבינא תן לפחות שכר שמירה ולא הסכים, יום אחד גדר רוניא את דקליו ואמר רבינא לאריסו קח ממנו אשכול תמרים וכשהלך להביא הרים עליו רוניא בקולו אמר לו רבינא גילית דעתך שנה לך בשמירה הרי ודאי יש לך שמירה מהעזים של העולם, אמר רוניא שמספיק לצעוק עליהם אמר לו רבינא וכי אינך צריך אדם שיצעק עליהם, ורבינא אמר לרוניא שהוא צריך לפייס את רבינא ואם לא ידון אותו כמו רב הונא לדעת ר' יוסי שמגלגלים עליו את הכל.

רוניא קנה קרקע על מיצוריו של רבינא ורבינא רצה לסלקו מדין בר מצוא, אמר רב ספרא בר רב ייבא שהאנשים אומרים שרצען עני צריך מאכל לביתו כמו עשיר ואם לא יוותר לו הוא יפסיד שהוא עני ואין לו משהו אחר.

משנה אם נפל הכותל של החצר מחייבים אותו לבנותו ועד ד' אמות שזה חובתו בחזקת שנתן עד שיביאו ראיה שלא נתן, יותר מד' אמות אינו מחייב, ואם סמך לו כותל אחר אף שעדיין לא נתן את התקרה מגלגלים עליו את הכל ובחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן. **גמרא** ר"ל אומר שמי שקבע זמן לחבירו לפרוע לו ואמר לו פרעתוך בתוך הזמן אינו נאמן והלואי שיפרע בזמנו, ואביי ורבינא סוברים שאדם עשוי לפרוע בתוך הזמן שלעתים מזדמן לו להוכיח מהמשנה שאומרת בחזקת ב כדי שלא יטרידני, לכאורה יש להוכיח מהמשנה שאומרת בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן, ולכאורה אם אמר לו פרעתוך בזמני ודאי שנתן ומשמע שאמר לו פרעתוך כבר בתוך הזמן א"כ רואים שעשוי אדם לפרוע בתוך הזמן, ויש לדחות שכל שורה ושורה בבנין זה נקרא זמנו, ולכאורה יש להוכיח מהסיפא בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן ולכאורה אם אמר לו פרעתוך בזמני מדוע אינו נאמן אלא שאמר לו פרעתוך בתוך הזמן ולכן אינו נאמן שאין אדם פורע בתוך הזמן, ויש לדחות שכאן אינו משלם שהוא אמר לעצמו מי אמר שחכמים יחייבו אותי לשלם יותר מד' אמות, רב פפא ורב הונא בר רב יהושע עשו כדעת אביי ורבינא ובר בר רב אשי פסק כר"ל וכן הלכה, ואם מת האב בתוך הזמן גובים אף מיתומים ואף ששנינו שלא נפרעים מנכסי יתומים ללא שבועה כאן גובה בלי שבועה כי חזקה שאין אדם עשוי לפרוע בתוך הזמן.

הסתפקו במקרה שתבעו אחר הזמן ואמר הנתבע פרעתוך בתוך הזמן האם אומרים מיגו שיכל לומר פרעתוך בזמן במקום חזקה,

דף ו או שלא אומרים מיגו במקום חזקה, ולכאורה יש להוכיח ממה ששינינו בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן ואם מדובר שתבעו אחר הזמן ואמר לו פרעתוך כבר בזמן מה החידוש אלא שהוא אמר לו פרעתוך בתוך הזמן א"כ רואים שנאמן במיגו גם במקום חזקה, ויש לדחות שכל שורה ושורה בבנין זה זמנו ותמיד זה נקרא זמנו, ולכאורה יש להוכיח מהסיפא שמד' אמות ומעלה אם סמך כותל אחר בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן ואם מדובר שבא אחר הזמן ואמר לו פרעתוך בזמן מדוע אינו נאמן אלא שאמר לו פרעתוך בתוך הזמן א"כ מוכח שלא אומרים מיגו במקום חזקה, ויש לדחות שכאן אינו משלם שמי אמר שיחייבוהו חכמים, רב אחא בר רבא מוכיח מהמשנה שאמר מנה לי בידך ואמר לו כן ולמחרת אמר לו תן לי ואמר נתתיו לך פטור, ואם אמר לו אין לך בידי חייב ולכאורה נתתיו לך הכוונה בזמן ואם אמר לו אין לך בידי הכוונה שאמר לו שלמתי תוך הזמן וכתוב שחייב וא"כ לא אומרים מיגו במקום חזקה, ויש לדחות שמה שאמר לו אין לך בידי הכוונה שלא היו דברים מעולם ושנינו שהאומר לא ליתיה כאומר לא פרעתי.

כשסמך כותל לכותל שהוא יותר מד' אמות מגלגלים עליו את הכל, ולדעת רב הונא סמך לחצי מתחייב בכל ולר"נ מתחייב רק למה שסמך, ורב הונא מודה בחיבור של קרן זוית שהבנין לא עשוי להמשך שם, ור"נ מודה בעץ ארוך או נסרים קטנים שקובעים בהם את ראשי הקורות שאז סופו להגביהו.

רב הונא אומר שכשעשה חלונות לקביעת קורות אין חזקה ששילם ואפילו כשהניח שם נסרים עבים להניח שם את ראשי הקורות אינו ראייה ששילם שהשני אומר לו איני רוצה שתבנה אח"כ ותגרום לריעוע הכותל.

ר"נ אומר שאם החזיק להנחת ראשי רהיטים דקים לא החזיק להנחת קורות אך אם החזיק להנחת קורות החזיק גם לרהיטים דקים, עוד אמר ר"נ שאם החזיק שגגו שופך לכל ארכו החזיק גם למרזב במקום אחד אך כשהחזיק למרזב במקום אחד לא החזיק לכל הגג, ולרב יוסף גם כשהחזיק למקום אחד החזיק לכל הגג, וללישנא בתרא גם ר"נ סובר שאם החזיק למקום אחד החזיק לכל הגג אך לא החזיק לשפוך בגג

צריך של ערבה כי הטיפות סמוכות מאד, ולרב יוסף החזיק גם לצריף של ערבה.

ר"נ אמר בשם רבה בר אבוח שמי שהשכיר דירה לחבירו **עמוד ב** בבירה גדולה יכול להשתמש בזיזים וכתלים עד ד' אמות וכן בעובי הכותל במקום שנהגו אך לא ישתמש בגינה שכנגדה שעשויה לנוי ור"נ סובר שיכול להשתמש בגינה זו אך לא ברחבה שאחורי הבתים ורבינא סובר שיכול להשתמש ברחבה שאחורי הבתים.

רבינא אומר שאין חזקה בקורות המסככות תוך ל' יום ואחר ל' יום יש חזקה אך אם זה סוכה של מצוה עד ד' ימים אין חזקה ואחר ד' ימים יש חזקה ואם חבירו בטיט יש חזקה מיד.

אביי סובר שאם יש שני בתים משני צידי רה"ר כל אחד מהם עושה מעקה לחצי גגו זה שלא כנגד זה ומעדיף מעט במעקה ולכאורה הדין הזה הוא גם משני צידי רשות היחיד, יש לומר שהחידוש הוא שעושה גדר גם משני צידי רה"ר כי הוא יכול לומר לו ממילא אתה צריך להצטנע מבני רה"ר, קמ"ל שהוא טוען לו שהרבים רואים רק ביום ואתה רואה ביום ובלילה ועוד שרבים רואים אותי רק כשאני עומד ואילו אתה רואה אותי גם כשאני יושב, ועוד שרבים רואים רק כהם מביטים בכוונה ואינם רואים בעת הליכתם אך אתה רואה אותי גם בלי כוונה.

מה שאמר אביי שכשאחד עושה זה שלא כנגד זה לכאורה זה פשיטא, יש לומר שמדובר שאחד בנה כבר את חלקו והיינו אומרים שיאמר לו השני קח שכרך ועשה את הכל, קמ"ל שהוא אומר לו כמו שאינך רוצה שהכותל שלך יתקלקל כך איני רוצה שהכותל שלי יתקלקל.

ר"נ אומר בשם שמואל שאם יש גג הסמוך לחצר חבירו עושה לו מעקה גבוה ד' אמות אך בין גג לגג אין צריך, ור"נ סובר שאמנם לא צריך מחיצה ד' אמות אך צריך לפחות י' טפחים, ולכאורה להיזק ראייה צריך ד' אמות וכדי שלא יתפס כנגב ברשותו מספיק מספיק כל שהוא וכדי למנוע מגדלים וטלאים מספיק כשיעור שלא יזדקק הגדי כגובה ראשו, ויש לומר שעושה כדי שלא יתפס כנגב אך אם זה מספיק בעלמא הוא יוכל להשתמש ולומר שנפל חפץ מרשותו לשם לכן צריך כותל בגובה י', ולכאורה קשה שיש ברייתא שאם היתה חצירו למעלה מגגו של חבירו לא נזקקים לו משמע שלא עושים כלל, ויש לומר שלא נזקקים למחיצה ד' אמות אך מספיק מחיצה עשרה.

אם היו שתי חצירות זו למעלה מזו לרב הונא התחתון בונה גדר מכנגדו והעליון ממשיך מכנגדו ומעלה, ורב חסדא סובר שהעליון מסייע למעלה ובונה, וישנה ברייתא כדברי רב חסדא שכשהיה ב' חצירות זו למעלה מזו לא יאמר העליון לבונה מכנגדי אלא מסייע מלמטה ובונה ואם היתה חצירו למעלה מגגו של חבירו לא זקוק לו.

שני אחים חלקו בירושה אחד נטל בית ואחד נטל עלייה ונשבר הבית התחתון, והוא ביקש מהעליון לבנות עמו אמר לו העליון אני גר כראוי,

דף ז אמר לו התחתון אני אסתור ואבנה אמר העליון אין לי מקום לגור אמר התחתון אני אשכור לך מקום אמר העליון איני רוצה לטרות אמר התחתון איני יכול לגור אמר לו התכופף על בטנך ותכנס ותצא אמר רב חמא שהעליון מעכב בדין, וכל זה כשהקורות לא מגיעים לפחות מעשרה אך אם הן מגיעות לתוך י' אומר לו התחתון שזה נכנס לתוך רשותי ואני לא משועבד לך, וכל זה כשלא התנו ביניהם אך אם התנו ביניהם יסתור ויבנו ועד כמה חייבים לבנות אמרו התלמידים לפני רבה בשם י' וטרא בר ר"נ שאמר בשם ר"נ שרומז צריך להיות כחצי ארכו וחצי רחבו אמר להם רבה לא אמרתי לכם לא תתלו דברים ריקים בר"נ ור"נ עצמו אמר כמו שדרים האנשים, ואמר רב הונא בר רב יהושע שהשיעור הוא כמו שחבילות הקנים של מחוזה נכנסים וחוזרים.

אדם אחד בנה כותל מאחורי חלונותיו של חבירו והוא טען לו שהוא מחשיך עליו אמר לו אסתום לך כאן ואבנה לך חלון מעל הכותל, אמר לו שהקיר מתקלקל אמר לו אסתור את הקיר עד מקום החלונות ומשם אבנה שוב, אמר לו שלא מתקיים קיר חדש על קיר ישן, אמר לו אסתור לך עד הקרקע ומשם אבנה הכל מחדש, אמר לו קיר אחד חדש אינו מתקיים בתוך בית ישן, אמר לו אסתור לך את כל ביתך ואבנה מחדש עם חלונות מעל הקיר שלי, אמר לו שאין לי מקום לגור בינתיים אמר לו אשכור לך מקום אחר אמר לו איני רוצה לטרות בכך, אמר רב חמא שהוא מעכב מן הדין, ולכאורה מה חידשו יותר במקרה הזה מהמקרה לעיל של בית ועלייה, יש לומר שהחידוש הוא אך כשהוא משתמש בבית רק לאוצר עצים ותבן.

שני אחים חלקו יחד ולאחד הגיע טרקלין יפה ולשני הגיע גינה יפה שמאירה לטרקלין ובעל הגינה בנה קיר בפתח הטרקלין ואמר לו בעל הטרקלין אתה מאפיל עלי אמר לו אני בונה בשלי, אמר רב חמא שהוא

צודק בדין, אמר רבינא לרב אשי מה ההבדל בין דין זה למה ששנינו שאם חלקו אחים אחד נטל כרם והשני נטל שדה לבן יש לבעל הכרם זכות לעכב בשדה לבן שלא יזרע שם שעל מנת כן חלקו, אמר רב אשי ששם מדובר שאחד נתן דמים לאחיו, אך לכאורה נאמר גם כאן שאחד נתן דמים שהרי לא מדובר בשוטים שאחד נטל טרקלין יקר והשני נטל רק את הגינה, אמר רבינא שאמנם העלה אחד לשני את מה שהלבנים והעצים שוים יתן אך לא העלה לו את דמי האויר, אך קשה שיטען השני לחלקי עמך טרקלין אך לא חדר ללא אויר אמר רב שמי בר אשי שהוא חלק לו שם, כמו ששנינו האומר בית כור עפר אני מוכר לך אך שיש שם רק שיעור לתן קנה כי מכר לו שם, ובלבד שהוא נקרא בית כור, וכן אם אמר פרדס אני מוכר לך קנה גם אם אין שם רימונים כי מכר לו שם פרדס ובלבד שנקרא פרדס, וכן אמר אמר כרם אני מוכר לך אף שאין בו גפנים הגיעו שלא מכר לו אלא שם ובלבד שהוא נקרא כרם, ויש לדחות ששם הוא קנה שם אך כאן שחלקו בירושה שהוא טוען אני אגור כאן כמו שגרו כאן אבותי עמוד ב' וזר קשישא וזוטרא בני רב חסדא אמרו לרב אשי שנהרדעי לשיטתם שר"נ אמר בשם שמואל שאחים שחלקו אין להן זה על זה תביעה של דרך וחלונות וסולמות ואמת המים והזהרו בהם שהם הלכות קבועות, ולרבא יש להם בכל הנ"ל.

היה שטר יתומים שנכתב עליו שובר אמר רב חמא שלא מגבים בו ולא קורעים אותו לא גובים מחמת השובר ולא קורעים שמה כשיגדלו היתומים הם יביאו ראיה וירעו את השובר, אמר רב אחא בר רבא לרבינא מה ההלכה בכל הנ"ל אמר לו הלכה כרב חמא מלבד בשובר כי לא מחזיקים את עידי השובר כשקרנים, ומר זוטרא בר רב מרי אומר שגם בזה הלכה כרב חמא שאם הוא היה שובר טוב היה צריך לצאת בחיי אביהם וכיוון שלא יצא מוכח שהוא מזויף.

משנה כופים את בן החצר לעשות בית שער ודלת לחצר ורשב"ג סובר שלא כל החצירות ראויות לבית שער, וכן כופין את בני העיר לבנות לה חומה ודלתים ובריח ורשב"ג אומר שלא כל העיירות ראויות לחומה, והזמן שחייב בחיובי אנשי העיר הוא כשגר בה י"ב חדש ואם קנה בה בית דירה נעשה מיד כאנשי העיר. **גמרא** לכאורה משמע שבית שער הוא דבר טוב, ויש להתקשות ממעשה בחסיד אחד שאלהו היה רגיל להבר עמו וכשעשה בית שער לחצירו לא דיבר עמו שי לומר שאם הבית שער בפנים זה לא הגון שאינו שומע את צעקת העני אך אם הוא בחוץ הוא דבר טוב, ועוד י"ל שגם כשעושה מבחוץ אם יש לו דלת זה לא טוב, עוד י"ל שגם ביש דלת הוא לא טוב רק אם יש בו מנעול אך כשאין מנעול והעני יכול לפתוח זה טוב, עוד י"ל שגם אם יש מנעול אינו טוב רק כשהוא בפנים ואין העני יכול לפתחו אך אם הוא בחוץ והעני יכול לפתחו זה כן טוב.

רשב"ג אומר שרק חצר הסמוכה לרה"ר ראויה לבית שער וכשאינה סמוכה לרה"ר אין צריך בית שער ולחכמים גם באינה סמוכה צריך בית שער כיוון שלעתים נדחקים לשם בני רה"ר.

רשב"ג אומר שרק עיירה הסמוכה לספר צריכה חומה וכשאינה סמוכה לספר אינה זקוקה לחומה ולחכמים צריך חומה גם באינה סמוכה כיוון שלעתים מגיעים לשם גייסות.

ר"א שאל את ר' יוחנן כשגובים לחומה האם גובים לכל אדם לפי נפשות ביתו או לפי שבח ממון אמר ר' יוחנן שגובים לפי ממון ואלעזר בני קבע בה מסמרות, וללישנא בתרא הספק היה אם גובים לפי קירוב הבתים לחומה או לפי ממון, אמר לו ר' יוחנן שגובים לפי קירוב הבתים ואלעזר בני קבע בה מסמרות.

ר' יהודה נשיאה הטיל גם על הת"ח לבנות את החומה אמר לו ר"ל שחכמים אינם צריכים שמירה כמו שכתוב **אספרם מחול ירבון** ואין לומר שהצדיקים רבים מחול שהרי על כל ישראל נאמר **כחול אשר על שפת הים** אלא הכוונה אספרם למעשיהם של הצדיקים שהם רבים מחול, ויש ללמוד ק"ו שאם מעט מחול מגן מהים מעשיהם של צדיקים שהם מרובים לא כל שכן שהן מגינים וכשבא לר' יוחנן הוא אמר לו שניתן להביא ראיה מהפסוק **אני חומה ושדי כמגדלות** אני חומה זו תורה ושדי כמגדלות אלו ת"ח.

דף ת ור"ל לא למד מהפסוק הזה והוא דרש אותו כדברי רבא **אני חומה** זו כנסת ישראל **ושדי כמגדלות** אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות. **ר"נ** בן רב חסדא הטיל מס על הת"ח אמר לו ר"נ בר יצחק שאתה עובר על התורה נביאים וכתובים שכתוב בתורה **אף חובב עמים כל קדושי בידך** שמושה אומר להקב"ה שגם כשאתה מחבב עמים שישלטו על ישראל בכל זאת הקדושים בידך לשמרם, **והם תוכו לרגלך** אמר רב יוסף שזה נאמר על ת"ח שמכתתים רגליהם מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה **ישא מדברותיך** לשאת ולתת בדברותיו של מקום, ובנביאים כתוב **גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם ויחלו מעט ממשל מלך ושרים**, ועולא אומר שמהם זה נאמר בארמית שאם שונים כולם עתה אקבצם אך אם רק מעט מהם רק יחלו ממשא מלך ושרים, ובכתובים שכתוב בעזרא **מנדה בלו והלך לא שליט למרמא עליהם** ומבאר רב יהודה מנדה זה מנת המלך בלו זה כסף גולגולת והלך זה ארנונא.

רב פפא הטיל כריית בור חדש על יתומים אמרו רב שישא בר רב אידי אולי לא ימצאו שם מים אמר לו רב פפא שהוא לוקח מהם מעות אם ימצאו ואם לא ימצאו הוא יחזיר להם.

רב יהודה אומר שגובים לדלתות שערי העיר ואפילו מיתומים אך לא מת"ח שאינם צריכים שמירה וגובים מכל בני העיר ואף מהת"ח לכריית בור אך כל זה כשלא יוצאים לעבוד בתורנות אך אם יוצאים לעבוד הת"ח פטורים שאין דרכם בכך.

רבי פתח את אוצרותיו בשני בצורת ואמר שיכנסו רק בעלי מקרא או משנה וגמרא הלכה והגדה ולא יכנסו עמי הארץ, ור' יונתן בן עמרם רצה להכנס אך לא רצה לומר שהוא למד וביקש מרבי שיפרנס אותו אמר לו רבי קראת או שנית אמר לו לא אמר לו א"כ במה אפרנסך אמר לו פרנסני ככלב וכעורב ונתן לו, אח"כ הצטער רבי ואמר אוי לי שנתתי פתי לעם הארץ אמר לו ר"ש בנו אולי זה היה יונתן בן עמרם שלא רצה להשתמש בכבוד תורה, ובדקו ומצאו שאכן זה הוא ואמר רבי יכנסו כולם ומה שהוא נמנע מתחילה כי הוא סבר שאין פורענות בא לעולם אלא בגלל עמי הארץ, כמו שפעם הטילו על בני טבריה את דמי הכתר של הקיסר ורצו אנשי העיר שגם הת"ח ישתתפו אמר להם רבי שלא, אמרו לרבי א"כ נברח וברחו חצים ואז הטילו על הנשארם רק חצי והם בקשו מרבי שהת"ח ישתתפו עמם ורבי סירב אמרו לו א"כ נברח וברחו ונשאר רק כובס אחד והטילו עליו את המס והוא ברח ואז ויתרו על המס אמר רבי ראו שאכן הפורענות הגיעה בגלל עמי הארץ.

שנינו במשנה שבי"ב חודש הוא נקרא כאנשי העיר ויש להקשות ששנינו לגבי עיר הנדחת שחמרת וגמלת שעוברת ממקום למקום ולנה בתוכה והודחה עמם הם בסקילה אך ממונם ניצל ואם נשתהו שם ל' יום הם בסיף וממונם אבד כאנשי העיר, ורבא מחלק שבי"ב חודש הוא נקרא כבני העיר אך לגבי עיר הנדחת נאמר **יושבי העיר** ומספיק ל' יום וכן שנינו לגבי מודר הנאה מאנשי העיר הוא נאסר בכל מי שגר בה י"ב חדש וממי שגר פחות מכך מותר לו להנות ממנו, ואם נדר מיושבי העיר אסור במי ששהא שם ל' יום ומותר במי שגר פחות מכך, אך קשה שלגבי חיוב צדקה שנינו שמי שגר ל' יום חייב בתמחוי ואם גר ג' חדשים חייב לקופה וכשדר ו' חדשים חייב לכסות וכשדר ט' חדשים חייב עבור קבורה וכשדר י"ב חדש חייב לפסי העיר, ואכן ר' אסי מבאר בשם ר' יוחנן שהמשנה אמרה י"ב חדש לגבי פסי העיר.

ר' אסי אומר בשם ר' יוחנן שגובים מהכל לפסי העיר אף מיתומים אך ת"ח אינם צריכים שמירה ורב פפא אומר שלחומה ולפרש שסובב סביב העיר ולשומר כלי הזין גובים מיתומים ולא מת"ח, והכלל הוא שמה שיש להם הגנה מזה מחייבים אותם.

רבא הטיל צדקה על יתומי בית בר מריון ואמר לו אביי שרב שמואל בר רב יהודה אמר שלא פוסקים צדקה על היתומים ואפילו לפדיון שבויים, אמר לו רבא שהוא עשה כך כדי להחשיבם.

איפרא הורמיז אמו של שבור המלך שלחה ארנג לרב יוסף ואמרה שיהיה למצוה רבה ורב יוסף עיין מה נקרא מצוה רבה אמר לו אביי שיש להוכיח ממה שאמר רב שמואל שלא פוסקים על יתומים אף לפדיון שבויים **עמוד ב'** משמע שפדיון שבויים נקרא מצוה רבה.

רבא אמר לרבה בר מרי מנין שפדיון שבויים נקרא מצוה רבה אמר לו **שכתוב** והיה כי יאמרו אליך **אנה נצא ואמרת אליהם כה אמר ה' אשר למות למות ואשר לחרב לחרב ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי לשבי** ור' יוחנן אמר שהמאחר בפסוק הוא קשה מחבירו, שחרב קשה ממות מסבא שכתוב הוא מנוול במות אינו מתנוול וכן מוכח מהפסוק **יקף בעיני ה' המותה לחסידיו** רעב קשה מחרב מסבא שהרי יש בו צער וכן מוכח מהפסוק **טובים היו חללי חרב מחללי רעב**, ושבי קשה מכולם שיש בו מהכל.

שנו בבביתא שקופה של צדקה נגבית בשנים שלא עושים שררה על הציבור פחות משנים ומתחלקת בג' כדיני ממונות תמחוי נגבה בג' ומתחלק בג' שהגביה והחלוקה שוים שתמחוי אוספים כל יום ואילו קופה רק מערב שבת לערב שבת ותמחוי הוא אף לא לעניי עולם וקופה זה רק לעניי העיר, ובני העיר יכולים לשנות מקופה לתמחוי ומתמחוי לקופה וכן לשנות למה שירצו, ויכולים בני העיר להתנות על המידות והשערים ועל שכר הפועלים ולקנוס את העובר מדבריהם.

ר"נ לומד שלא עושים שררה על הציבור פחות מב' שכתוב **והם יקחו את הזהב**, ורק שררה לא עושים ביחיד אך מאמינים ליחיד להיות גזבר, וזה ראיה לר' חנינא שמינה שני אחים על הקופה ולגבי נאמנות שני אחים הם כאדם אחד, ור"נ מבאר בשם רבה בר אבוה שזה נקרא שררה כי ממשכנים על צדקה ואפילו בערב שבת, אך קשה שר' יצחק בר שמואל בר מרתא למד בשם רב מהפסוק **ופקדתי על כל לוחציו** אפילו על גבאי צדקה, יש לומר שרק אם אינו אמוד נענש מי שכופה אך אם הוא אמוד מותר לכפות על צדקה כמו שרבא כפה את רב נתן בר אמי לתת ד' מאות וזו לצדקה.

נאמר בפסוק **והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע** והיינו דיין שדן דין אמת לאמיתו, **ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד** נאמר על גבאי צדקה, ובבביתא נוספת למדו מהפסוק **והמשכילים** על דיין הדן דין אמת ועל גבאי צדקה **ומצדיקי הרבים ככוכבים** היינו מלמדי תינוקות, ורב אמר שזה נאמר על אדם כמו רב שמואל בר שילת שרב פגש אותו בגינה ושאל אותו אם כבר עזב את נאמנותו. אמר לו רב שמואל שכבר י"ג

שנה לא היה כאן וגם עכשיו דעתו על תלמידיו, ורבינא אומר שעל ת"ח נאמר וואהבין קצאת השמש בגבורתו.

שנו בברייתא שגבאי צדקה אינם רשאים לפרוש זה מזה אך אחד יכול לפרוש לשער והשני לחנות ואם מצא מעות בשוק לא יתנם לכיסו אלא ישים אותם בארנק של צדקה וכשיגיע לביתו יקח מהארנק של צדקה, עוד שנו בברייתא שאם אין לגבאים עניים לחלק יפרטו לאחרים אך לא לעצמם וגבאי תמחוי שאין להם עניים לחלק ימכרו לאחרים ולא לעצמם ולא מונים מעות של צדקה שנים אלא אחת אחת.

אביי אומר שבתחילה רבה לא ישב על המחצלות של ביהכ"נ אך אחר ששמע שרשאים בני העיר לשנות למה שירצו הוא ישב עליהם, עוד אמר אביי שבתחילה רבה היה עושה שני כיסים אחד לעניי העיר ואחד לעניי העולם אך אחר ששמע את דברי שמואל לרב תחליפא בר אבדימי

דף ט עשה כיס אחד ועשה תנאי עליו גם רבה עשה כיס אחד והתנה עליו, ורב אשי אמר שהוא לא צריך תנאי כיון שכל מה שמגיע אליו זה על דעתו ואני נותן למה שאני רוצה,

שני שוחטים התנו ביניהם שמי שיעשה ביום של חבירו יקרעו מעורו ואחד מהם עשה ביום של חבירו וקרעו לו מעורו ורבא חייב אותו לשלם, ושאל אותו רב יימר בר שלמיא ממה ששנינו שרשאים בני העיר לקנוס על דבריהם ורבא לא ענה לו ואמר רב פפא יפה עשה שלא ענה כיון שרק כשאין אדם חשוב רשאים לקנוס אך כשיש אדם חשוב אין יכולים להתנות כך ביניהם.

שנו בברייתא שלא מחשבים לגבאי צדקה ולא לגזברי הקדש ואף שאין לכך ראייה אך יש זכר לכך בפסוק ולא יחשבו את האנשים אשר יתנו את הכסף על ידם לתת לעושי המלאכה כי באמונה הם עושים.

ר"א אומר שגם אם יש לאדם גזבר נאמן בביתו בכ"ז יצור וימנה שכתוב ויצרו וימנו.

רב הונא אומר שהגבאים בודקים במבקשים מזונות אך לא בודקים במבקשי כסות, והסברא היא שהמבקש מזון אינו מתבזה ואילו המבקש כסות מתבזה, ועוד משמע בפסוק הלא פרוש לרעב לחמך וכתוב בש' ללמד שיש לפרש קודם ואח"כ לתת ולגבי כסות כתוב כי תראה ערום וכסיתו וכי תראה משמע מיד, ורב יהודה סובר שבודקים לכסות אך לא למזונות ויש סברא שבהעדר מזונות יש צער ובהעדר כסות אין צער ועוד שבפסוק נאמר הלא פרוס והיינו שלחם פורסים מיד ולגבי כסות כתוב כי תראה ויינו כשיראה לך אחר בדיקה, ויש ברייתא כדברי רב יהודה שאם אמר סונוי בודקים אחריו ואם אמר פרנסני לא בודקים אחריו.

שנינו במסכת פאה שלא פותחים לעני העובר ממקום למקום מכר בפונדיון כשהולכים ד' סאים חטים בסלע ואם לן נותנים לו פרנסת לינה ורב פפא מפרש שנותנים לו מיטה וכו' ואם שבת נותנים לו מזון ג' סעודות ושנינו שאם היה מחזר על הפתחים לא נזקקים לו.

עני אחד שחזר על הפתחים בא לפני רב פפא והוא לא נתן לו אמר לו רב סמא בר רב יימר אם אתה לא מזדקק לו מי יזדקק לו האם ימות אמר רב פפא הרי שנינו שהגבאים לא נזקקים לעני המחזר על הפתחים אמר רב יימר שהכוונה שלא נזקקים למתנה מרובה אך נזקקים למתנה מועטת.

רב אסי אומר שלא ימנע אדם עצמו מלתת שלישיית שקל בשנה שכתוב והעמדנו עלינו מצות לתת עלינו שלישיית השקל בשנה לעבודת בית אלוקינו, עוד אמר רב אסי שצדקה שקולה כנגד כל המצות שלא כתוב מצוה אלא מצות.

ר"א אומר גדול המעשה יותר מהעושה שכתוב והיה מעשה הצדקה שלום עבודת הצדקה השקט ובטח עד עולם ואם זכה הלא פרוש לרעב לחמך ואם לא זכה ועניים מרודים תביא בית והיינו הממשלה וכן אמר רבא לבני מחוזא בבקשה ממכם כפו זה לזה לצדקה כדי שיהיה לכם שלום במלכות.

עוד אמר ר"א שבזמן ביהמ"ק אדם שוקל שקלו ומתכפר לו בו וכשאין ביהמ"ק אם עושים צדקה טוב ואם לא יטלו עכו"ם בכח ובכ"ז זה נחשב צדקה כמו שכתוב ונוגשין צדקה.

רבא אומר שדבר זה אמר לו עולא שהטה דרכה של אמו עמוד ב בשם ר"א שכתוב בפסוק וילבש צדקה כשריון שכמו בשריון כל קליפה מצטרפת לשריון גדול כך בצדקה כל פרוטה מצטרפת לחשבון גדול, ור' חנינא למד מהפסוק וכבגד עדיים כל צדקותינו שכמו כבגד כל נימא בו מצטרפת לחשבון גדול כך בצדקה כל פרוטה מצטרפת לחשבון גדול.

מה שעולא נקרא כך שרב אחדובי בר אמי שאל את רב ששת מנין שמצוה בימי ספורו מטמא אדם, אמר רב ששת כיון שהוא מטמא בגדים אמר לו אולי טמא שם מצד טומאה בחיבורים כמו היסט נבילה שמטמא בגדים אך לא אדם מצד ששת שא"כ מנין ששרץ מטמא אדם לא בגלל שהוא מטמא בגדים אמר לו שברשץ כתוב להדיא או איש אשר יגע בכל שרץ, אך לכאורה שכבת זרע מטמא אדם לומדים ממה שמטמא בגדים אמר לו שכתוב להדיא בש"ז או איש לרבות את הנוגע וענה לו רב אחדובי בבדיחותא ורב ששת הקפיד ורב אחדובי השתתק ושכח תלמודו ואמו בכתה לפני רב ששת וצוחה והוא לא השיגיה בה אמרה לו ראה את החזה שאכלת ממנו וביקש עליו רחמים

ונרפא, וכשבאנו לענין יש לומר שלומדים מצורע כדברי רשב"י שנאמר כיבוס בגדים בימי ספורו ונאמר כיבוס בגדים בימי חילוטו וכמו ששם מטמא אדם כך בימי ספורו מטמא אדם.

ר"א אומר שהעושה צדקה בסתר גדול ממשה רבינו שנאמר בו יגורתי מפני האף והחימה ואילו בעושה צדקה כתוב מתן בסתר יכפה אף וזה לא כדברי ר' יצחק שאומר שהצדקה כופה רק אף אך לא חימה שכתוב ושוחד בחיק חימה עזה שאך שיש שוחד בחיק בכ"ז חימה עזה וללישנא בתרא אמר ר' יצחק שדיין הנוטל שוחד מביא חמה עזה לעולם שכתוב ושוחד בחיק חמה עזה.

עוד אמר ר' יצחק שהנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות שכתוב הלא פרוש לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית כי תראה ערום וכיסיתו ואם מפייסו בדברים זוכה ב"א ברכות שכתוב ותפק לרעב נפשך ונפש נענה תשביע וזרח בחשך אורך ואפלתך כצהרים ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך וגו' ובנו ממך חרבות עולם מוסדי דור ודור תקומם וגו'.

עוד דרש ר' יצחק בפסוק ורדף צדקה וכבוד חיים ימצא צדקה וכבוד וכי בגלל שהוא רודף צדקה לכן ימצא צדקה ובא ללמד שהרודף לעשות צדקה הקב"ה ממציא לו עניים מהוגנים לעשות להם צדקה כדי לקבל שכרו ולא כמו שדרש רבה שירמיהו התפלל והיה מוכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם שגם אם כופים יצרו ומבקשים לעשות צדקה לפניך הכשילם בבני אדם שאינם מהוגנים ולא יקבלו עליהם שכר.

רבי"ל דרש מהפסוק הנ"ל שמי שרגיל לעשות צדקה יהיו לו בנים בעלי חכמה ועושר ובעלי אגדה בעלי חכמה שכתוב,

דף י ימצא חיים בעלי עושר שכתוב צדקה בעלי אגדה שכתוב וכבוד וכמו שכתוב וכבוד חכמים ינחלו.

ר"מ אומר שיש לבעל הדין להקשות אם הקב"ה אהב עניים מדוע הוא עצמו לא מפרנסם אמר לו כדי ששנצל אנו בהם מדינה של גיהנם, וכך שאל טורנוס רופוס הרשע את ר"ע ור"ע ענה לו כנ"ל, אמר לו טורנוס רופוס אדרבה זה הסיבה שיהיה גיהנם למפרנסם וזה משל למלך שכעס על עבדו ונתנו בבית האסורים וציוה שלא יתנו לו מאכל ומשקה ואדם אחד האכילו והשקהו האם המלך לא כועס עליו והרי ישראל קרויים עבדים כמו שכתוב כי לי בני ישראל עבדים, ענה לו ר"ע במשל למלך שכעס על בנו ונתנו בבית האסורים וציוה שלא יתנו לו מאכל ומשקה ואדם אחד האכילו והשקהו האם לא ישלח לו המלך דורון ואנו קרויים בנים שכתוב בנים אתם לה' אלוקיכם אמר לו טורנוס רופוס שאתם קרויים בנים ועבדים וכשאתם עושים רצונו של מקום אתם בנים וכשאינכם עושים רצונו של מקום אתם עבדים ועכשיו אתם לא עושים רצונו של מקום אמר לו שכתוב הלא פרוש לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית ועכשיו זה הזמן שעניים מרודים תביא בית ובכ"ז כתוב פרוש לרעב לחמך.

ר"י בן ר' שלום דרש שכמו שמוזנותיו של אדם קצובים לן מר"ה עד ר"ה כך חסרונותיו קצובים לו מר"ה עד ר"ה ואם זכה פרוש לרעב לחמך ואם לא זכה עניים מרודים תביא בית וכמו המעשה בבני אחרותו של ר' יוחנן בן זכאי שראה ר' יוחנן בחלומו שהם יחסרו ז' מאות דינרים וכפה ולקח מהם לצדקה ונשאר אצלם י"ז דינרים וכשהגיע ערב יוה"כ אסרו אותם אנשי הקיסר אמר להם רבן יוחנן אל תפחדו שנשאר אצלכם רק י"ז דינרים אמרו לו מנין אתה יודע אמר להם ראיתי עליכם חלום אמרו לו מדוע לא אמרת לנו אמר להם כדי שיהיה לכן מצוה לשמה.

רב פפא עלה בסולם ונשמטה רגלו וכמעט נפל אמר רב פפא כמעט התחייבתי כמחללי שבתות אמר לו חיאי בר רב מדפתי אולי בא לידך עני ולא פרנסת אותו וכדברי ר' יהושע בן קרחה שהמעלים עיניו מהצדקה כאילו עובד ע"ז שכתוב בצדקה השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל ובע"ז נאמר יצאו אנשים בני בליעל וכמו ששם זה ע"ז כך בצדקה מניעתה חמורה כע"ז.

ר"א בן ר' יוסי אומר שצדקה וחסד שישראל עושים בעוה"ז עושים שלום גדול ופרקליטים גדולים בין ישראל לאביהם שבשמים שכתוב כה אמר ה' אל תבא בית מרוח ואל תלך לספוד ואל תנוד להם כי אספת את שלומי מאת העם הזה את החסד ואת רחמים חסד זה גמילות חסדים רחמים זה צדקה.

ר' יהודה אומר גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה שכתוב כה אמר ה' שמו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבא וצדקתי להגלות, עוד אמר ר' יהודה שנבראו בעולם עשרה דברים קשים הר קשה ברזל חותכו ברזל קשה אור מפעפעו אור קשה מים מכבים אותו מים קשים העבים סובלים אותם עבים קשים הרוח מפזרת אותם רוח קשה הגוף סובלה, גוף קשה הפחד שוברו פחד קשה יין מפיגו יין קשה שינה מפכתה ומיתה קשה מכולם והצדקה מצילה ממנה שכתוב וצדקה תציל ממות.

ר' דוסתאי בן ר' ינאי אומר שאין מדת הקב"ה כמדת בשר ודם שבשר ודם כשמביא דורון למלך ספק מקבלים אותו ספק לא מקבלים, ספק רואה פני המלך ספק לא רואה פניו, ואילו כשאדם נותן פרוטה לעני זוכה ורואה פני שכניה שכתוב אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך, ור"א היה נותן פרוטה לעני ואח"כ התפלל כמו שכתוב אני

בצדק אחזה פניך, ור"ג בר יצחק מפרש אשבעה בהקיץ תמונתך שת"ח מנדדים שינה מעיניהם בעוה"ז הקב"ה משיבעם מזיו השכינה בעוה"ב.

ר' יוחנן אמר בפסוק **מלוה ה' חונן דל** שלולא שכתוב מקרא מפורש אי אפשר לומר שכביכול עבד ליה לאיש מלוה.

ר' חייא בר אבא אומר שר' יוחנן הקשה שכתוב בפסוק **אחד לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות** ובפסוק **אחר כתוב לא יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות** מדוע כתוב שתי צדקות והוא פירש שצדקה אחת מצילה ממיתה משונה ועוד צדקה מצילה מדין גיהנם והצדקה שכתוב בה **יום עברה** היא המצילה מדין גיהנם שכתוב **יום עברה היום ההוא, עמוד ב** והצדקה שמצילה ממיתה משונה שהוא נותן צדקה ואינו יודע למי או שהנוטל לא יודע ממי נטלה שאינו יודע למי נותנה, כמו מר עוקבא להלן ואינו יודע ממי נוטלה שלא כר' אבא לקמן אלא יתן לארנק של צדקה, לכאורה קשה ששנינו שאיך יזכה אדם לבנים זכרים ר"א אומר יפזר מעותיו לעניים, ור' יהושע אומר ישמח אשתו לדבר מצוה, ור"א בן יעקב אומר שלא יתן צדקה לארנק של צדקה אלא א"כ יש עליה ממונה כר' חנינא בן תרדיון, ויש לומר שאכן ר' יוחנן התכוון כשיש ממונה כר' חנינא בן תרדיון.

ר' אבהו אמר שמשא אמר לפני הקב"ה כמה תרום קרנם של ישראל אמר הקב"ה **ככי תשא, עוד אמר ר' אבהו** ששאלו את שלמה בן דוד עד היכן כחה של צדקה אמר להם **צאו וראו מה שפירש דוד אבי פור נתן לאבינוים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד, ור' אבא** למד מהפסוק **הוא מרומים ישכון מצודות סלעים משגבו והסיבה לכך משום דלחמו נתן ומימי נאמנים.**

עוד אמר ר' אבהו ששאלו את שלמה איזהו בן העוה"ב אמר להם כל שכנגד זקניו כבוד וכמו שיוסף בן ר' יהודה חלה והתעלף והתעורר ושאלו אביו בני מה ראית אמר לו שראה עולם הפוך שהעליונים בעוה"ז הם למטה בעוה"ב והתחתונים למעלה, אמר לו אביו ראית עולם ברור שאל אותו ואיך נחשבים שם הת"ח אמר לו כמו שהם חשובים בעוה"ז, ושמעתי שהיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, ועוד שמעתי שהרוגי מלכות אין בריה יכולה לעמוד במחיצתם ואין הכוונה לר"ע וחביריו כי היו גדולים בלאו הכי אלא הכוונה להרוגי לוד ולולונס שמסרו נפשם בעת הגזירה.

רבן יוחנן בן זכאי שאל את תלמידי מה כוונת הפסוק **וצדקה תרוםם גוי וחסד לאומים חטאת** אמר ר"א שצדקה תרוםם את ישראל שנקראו גוי כמו שכתוב **מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ** אך החסד שלאומים עושים הוא חטא להם כיון שאינם עושים אלא להתגדל כמו שכתוב **די להון מהקרבין ניתוחין לאלה שמאי ומצלין לחיי מלכא ובונהו, ויש להקשות** הרי העושה כן זה צדקה גמורה כמו ששנינו שהאומר סלע זו לצדקה כדי שיחיו בני או שאזכה לחיי העוה"ב הוא צדיק גמור, יש לחלק שבישראל הוא צדיק גמור ובאומות זה חטא, ור' יהושע פירש בפסוק **וצדקה תרוםם גוי** אלו ישראל **וחסד לאומים חטאת** שהחסד שהאומות עושים הוא חטא כי הם עושים רק כדי שתמשך מלכותם כמו שכתוב **להן מלכא מלכי ישפר עלך וחטיך בצדקה פרוק ועויתך במיתן עניין הן תהוי ארכא לשלוותך, ור"ג** פירש את הפסוק שהצדקה שהאומות עושים הוא חטא כי הם עושים להתיהר בו והמתיהר נופל בגיהנם כמו שכתוב **זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון** ועברה זה גיהנם כמו שכתוב **יום עברה היום ההוא, ור"ג** אמר שעדיין צריך את דברי ר"א המודיע פירש שהצדקה שהאומות עושים הוא חטא כי הם עושים לחרף אותנו כמו שכתוב **ויבא ויעש ה' כאשר דיבר כי חטאתם לה' ולא שמעתם בקולו והיה לכם הדבר הזה, ור' נחוניא בן הקנה** מפרש צדקה תרוםם גוי וחסד לישראל אך לאומים זה כחטאת, ואמר רבן יוחנן שנראים דברי ר' נחוניא שהוא נותן גם את החסד לישראל ומשמע שגם רבן יוחנן פירש כך וכן שנינו שרבן יוחנן בן זכאי אמר שכמו שחטאת מכפרת על ישראל כך צדקה מכפרת על אומות העולם. **איפרא הורמיז** אמו של שבור המלך שלחה ד' מאות זוז לר' אמי והוא לא קיבלם ושלחה שוב ורבא קיבלם משום כבוד מלכות, ור' אמי הקפיד על רבא ואמר לו אינך סובר ביבש קצירה תשברנה נשים באות מאירות אותה שתגמר זכותם של האומות ורבא קיבל רק משום שלום מלכות ומה שר' אמי הקפיד זה בגלל שהיה לו לחלק לעניי עכו"ם, ואכן רבא חילקם רק לעניי עכו"ם ור' אמי שהקפיד,

דף יא כי לא גמרו לספר לו שרבא חילקם לעניי עכו"ם.

אמרו על בנימין הצדיק שהיה ממונה על קופת צדקה ובאה לפניו אשה בשנת בצורת ובקשה שיפרנסנה אמר לה העבודה שלא נשאר כלום בקופה אמרה לו אם לא תפרנסני אשה ושבעת בניה מתים, ופרנס אותה משלו ולימים חלה ונטה למות ואמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה הרי נאמר שהמקיים נפש מישאל כל אילו קיים עולם מלא והוא ימות בשנים מועטות ומיד קרעו גזר דינו והוסיף לו הקב"ה כ"ב שנה על שנותיו.

שנו בכרייתא מעשה שהמלך מונבז בזבז אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשנות בצורת, ואמרו לו אחיו ובית אביו אבותיך גזזו והוסיפו על של אבותם ואתה מבזבז הכל אמר להם אבותי גזזו למטה ואני למעלה שכתוב **אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף, אבותי** גזזו במקום שיד שולטת בו ואני גזזתי במקום שאין היד שולטת שכתוב **צדק ומשפט מכון כסאך, אבותי** גזזו דבר שאינו עשה פירות ואני גזזתי במקום

שעושה פירות שנאמר **אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו, אבותי** גזזו אוצרות ממון ואני גזזתי אוצרות נפשות כמו שכתוב **פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם** אבותי גזזו לאחרים ואני גזזתי לעצמי שכתוב **ולך תהיה צדקה, אבותי** גזזו בעוה"ז ואני גזזתי לעוה"ב כמו שכתוב **והלך לפניך צדקך וכבוד ה' יאספך.**

למשנתנו רשב"ג אומר שאם קנה בית דירה הוא כאנשי העיר ולכאורה זה לא כברייתא שלרשב"ג גם אם רק קנה קרקע הראויה לבית דירה הוא כאנשי העיר, וצ"ל שזה שני תנאים בדעת רשב"ג.

משנה לא חולקים את החצר עד שיהיה ד' אמות לכל אחד ולא חולקים שדה עד שיהיה ט' קבים לכל אחד ור' יהודה אומר ט' חצאי קבים לכל אחד ולא חולקים גינה עד שיהיה חצי קב לכל אחד ולר"ע בית רובע לכל אחד, ולא חולקים טרקלין מורן שובך טלית ומרחץ ובית הבד ובית השלחין עד שיהיה שיעור לכל אחד, והכלל שהוא שדבר שהוא נחלק ועדיין שמו עליו חולקים ואם לא לא חולקים ודוקא כשאינם רוצים אך אם הם רוצים לחלוק יחלקו גם פחות מהשיעור הנ"ל, אך בכתבי הקודש לא יחלקו גם אם שניהם רוצים. **גמרא** ר' אסי אומר בשם ר' יוחנן שמה שנאמר ד' אמות זה חוץ מהפתחים וכן שנינו שלא חולקים את החצר עד שיהיה ח' אמות לכל אחד, והרי שנינו במשנה ד' אמות אלא שהמשנה לא מנתה את הד' אמות של הפתחים, ויש ששנו את דברי ר' אסי בתשובה על שאלה שבמשנה כתוב שלא חולקים עד שיהיה ד' אמות לכל אחד, ובברייתא כתוב ח' אמות ור' אסי מבאר שהמשנה אמרה ד' אמות חוץ משל הפתחים.

רב הונא אומר שחצר מתחלקת לפי פתחיה ורב חסדא אומר שנותנים ד' אמות לכל פתח והשאר מחלקים בשוה, וישנה ברייתא כדברי רב חסדא שאם יש לפתחים שבחצר ד' אמות ואם לאחד יש פתח אחד ולשני יש ב' פתחים זה שיש לו אחד נוטל ד' אמות ולזה שיש ב' פתחים ח' אמות ובנשאר חולקים בשוה, ואם לאחד היה פתח ח' אמות נוטל ח' אמות כנגד הפתח וד' אמות בחצר, ולכאורה קשה מדוע יטול עוד ד' אמות בחצר ואביי מבאר שנוטל ח' אמות לאורך הפתח וד' אמות לרוחב החצר.

אמימר אומר שלמי שיש חפירה של גרעיני תמרים יש לו ד' אמות לכל צד אך זה דוק כשלא מיוחד לו פתח **עמוד ב** ואם מיוחד לו פתח יש לו רק ד' אמות לפני פתחו.

רב הונא אומר שלאכסדרה אין ד' אמות כי הצורך לד' אמות הוא בגלל פירוק משאו ובאכסדרה הוא יכול להכנס לתוכה ולפרק, ורב ששת מקשה ששנינו בין שערי בתים ובין שערי אכסדראות יש להן ד' אמות יש לומר שהברייתא היא מדברת באכסדרה כשל בית רב, אך לכאורה אכסדרה של בית רב היא ממש כחדר סגור אלא מדובר שם באכסדרה שיש לה דפנות אך אינן מגיעות לתקרה.

שנו בכרייתא שלבית שער אכסדרה ומרפסת יש ד' אמות וגם כשחמשה בתים פתוחים למרפסת יש לה רק ד' אמות. **ר' יוחנן** שאל את ר' ינאי אם יש ד' אמות ללול של תרנגולים אמר לו שהטעם של ד' אמות הוא משום פירוק משאו ובלול התרנגול יכול לטרוח לטפס ולרדת.

רבא שאל את ר"ג אם יש ד' אמות לבית שחציו מקורה וחציו אינו מקורה אמר ר"ג שאין לו ד' אמות ולא רק אם הקירוי הוא לכיון הצד הפנימי שיכול להכנס לתוך הבית ולפרק בקלות אלא גם אם הקירוי הוא לצד החיצוני בכ"ז הוא יכול להכנס בפנים ולפרק.

רב הונא שאל את ר' אמי באופן שבן המבוי רוצה להעביר את פתחו למבוי אחר אם יכולים לעכב עליו אמר ר' אמי שבני המבוי השני מעכבים עליו,

עוד שאל רב הונא באכסניא אם מתחלקת לפי הפתחים או לפי בני אדם אמר ר' אמי שהיא מתחלקת לפי בני אדם וכן שנינו שזבל שבחצר מתחלק לפי פתחים ואכסניא לפי בני אדם.

רב הונא אומר שאם אחד מבני המבוי מבקש לסגור כנגד פתחו יכולים בני המבוי לעכב עליו כי הוא מרבה עליהם את הדרך, ויש להקשות ששנינו שאם יש ה' חצירות פתוחים למבוי כולם משתמשות עם החיצונה והחיצונה משתמשת לעצמה והשאר עם השניה והשניה לעצמה ועם החיצונה ויוצא שהפנימית משתמשת לעצמה ועם כל השאר וא"כ כל בני המבוי לא יעכבו ורק מי שפנימי יותר יכול לעכב עליו, יש לומר שנחלקו בזה תנאים ששנינו שאם אחד מבני המבוי מבקש להחזיר פתחו למבוי אחר הם יכולים לעכב עליו ואם היה סתום וביקש לפתחו לרבי אינם יכולים לעכב עליו ולר"ש בן אלעזר ה' חצירות הפתוחות למבוי כולם משתמשות עם החיצונה, ולכאורה לא הוזכר כאן קודם חצירות אלא יש לומר שחסר בכרייתא וכן יש לפרש שאם ה' חצירות היו פתוחות למבוי לרבי כולם משתמשות עם החיצונה והחיצונה משתמשת לעצמה, ור"ש בן אלעזר סובר שה' חצירות הפתוחות למבוי כולם משתמשות במבוי.

כתוב בכרייתא שבהיה סתום וביקש לפתחו לא מעכבים עליו ורבא אומר שכל זה רק אם לא פרץ את פצימיו של הפתח אך אם פרץ את פצימיו יכולים לעכב עליו, ואביי הביא ברייתא לסייע לרבא,